

Pro Puruvesi

TOIMINTAKERTOMUS 2025

Johdanto

Vuonna 2025 yhdistyksen toiminta keskittyi Puruveden tilan ja siihen vaikuttavan toiminnan seurantaan, vesienhoidon tietoisuuden ylläpitoon sekä valuma-alueilla tehtävien toimien edistämiseen. Painopisteitä olivat Hälvänjoen valuma-alueelle aiemmin toteutettujen vesienhoitorakenteiden kunnon ja toimivuuden tarkastelu, Hummonselälle laskevan Vinkuvanjoen valuma-aluehankkeen vesienhoitorakenteiden toteutus sekä Puruveden vesienhoidon organisoinnin uudistukseen osallistuminen ja siihen liittyvien Pro Puruveden rooli- ja toimintatapamuutosten valmistelu. Lisäksi jatkettiin viestintää, tapahtumiin osallistumista sekä varainhankintaa toiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi. Yhdistyksen jäsenmäärä on n. 1600 hlö.

Toiminta vuonna 2025

1. Puruveden tilan ja tilaan vaikuttavan toiminnan seuranta

Vuoden aikana jatkettiin omaa näkösyvyyden ja sinilevätilanteen seurantaan sekä koottiin havaintoja Puruveden eri osa-alueilta. Jäsenistöä ja muita paikallisia toimijoita kannustettiin seuraamaan rantojensa ja lähiympäristönsä tilaa sekä välittämään havaintoja yhdistykselle. Yhdistys osallistui sovitulla tavalla muiden tahojen toteuttamaan tilan seurantaan ja tuki tarvittaessa myös Karjalan Pyhäjärven ja itäisen Pihlajaveden tilanaseurannan kehittämistä. Lisäksi seurattiin valuma-alueilla tehtävien töiden mahdollisia vaikutuksia Puruvedelle, varauduttiin nopeisiin toimenpiteisiin akuuteissa puhtautta vaarantavissa tilanteissa sekä seurattiin kaavoitusta ja lupakäsittelyä Puruveden puhtauden näkökulmasta.

2. Tietoisuuden ylläpito Puruveden tilasta ja vesienhoidosta

Viestintää jatkettiin aktiivisesti paikallisten ja seudullisten tiedotusvälineiden kanssa, ja Puruvesi-aiheista viestintää suunnattiin tilanteen mukaan myös valtakunnallisille medioille. Yhteydenpito keskeisiin sidosryhmiin oli tiivistä, mukaan lukien ELY-keskukset, alueen kunnat, kalatalousalue, osakaskunnat sekä metsätalouteen liittyvät toimijat. Vuoden aikana järjestettiin ja valmisteltiin Puruvesi-aiheisia tilaisuuksia, mm. Puruvesi-seminaari. Koulujen kanssa toteutettavat Puruvesi-päivät siirtyivät seuraavalle vuodelle. Yhdistys osallistui lisäksi seudun tapahtumiin, piti esityksiä vesienhoidosta ja ylläpiti ajantasaisia verkkosivuja sekä sosiaalisen median kanavia.

3. Hälvänjoen valuma-alueelle tehtyjen vesienhoitorakenteiden toimivuuden ja kunnon seuranta sekä täydennystarve

Vuonna 2025 edistettiin Hälvänjoen valuma-alueelle aiemmin toteutettujen vesienhoitorakenteiden kunnon ja toimivuuden seurantaan maanomistajien kanssa tehtyjen sopimusten mukaisesti. Rakenteiden tarkistuksia tehtiin ja seurantaan liittyvää osaamista vahvistettiin. Asiantuntijayhteistyönä arvioitiin rakenteiden mahdollisia korjaus- ja täydennystarpeita sekä sovittiin yhteistyöstä Suomen metsäkeskuksen kanssa Kemera-hankkeen rakenteiden seurantaan liittyen. Lisäksi seurattiin ELY-keskuksen näytteiden ja havaintojen kautta rakenteiden vaikuttavuutta ja hyödynnettiin kokemuksia seuranta- ja huoltojärjestelmän kehittämisessä.

4. Hummonselälle laskevan Vinkuvanjoen valuma-aluehanke

Vinkuvanjoen valuma-aluehanke toteutettiin yhteistyössä Pohjois-Karjalan ELY-keskuksen kanssa valuma-alueelle laaditun suunnitelman pohjalta, jossa huomioitiin myös mahdolliset kalastolliset näkökulmat yhteistyössä kalastoon liittyvien osapuolten kanssa.

Hanke kilpailutettiin ja käynnistettiin vuoden 2025 alussa hyväksytyin tukihakemuksen turvin ja kokeneen vesistökuunnostusurakoitsijan toimesta. Toteutuksen aikataulu oli ajoitettu kahdelle vuodelle, mutta luonnon olosuhteet mahdollistivat talvikauden hyödyntämisen rakenteiden toteutuksessa. Seuraavan vuoden 2026 alkukesälle jäi uoman rakenteiden tarkastus ja säätäminen.

5. Puruveden hiekkarantojen kunnostamisselvitys

Vuonna 2025 kartoitettiin Puruveden hiekkarantojen kunnostustarpeita ja -mahdollisuuksia. Työssä huomioitiin havaintoja kohteista, joissa vesikasvillisuus ja sedimentin kertyminen ovat muuttaneet rantojen luonnetta, sekä paikallisten vapaaehtoistyönä edenneet kunnostusesimerkit. Lisäksi selvitettiin mahdollisuuksia hyödyntää Helmi-hankkeen kaltaisia rahoitus- ja toteutusmalleja. Potentiaalisten kunnostuskohteiden kartoitusta jatkettiin.

6. Puruveden vesienhoidon organisaation uusinta

Yhdistys osallistui aktiivisesti Puruveden, Karjalan Pyhäjärven ja itäisen Pihlajaveden vesienhoidon organisoinnin uudistamiseen tähtäävään valmisteluun. Tavoitteena oli edistää pysyvää koordinoivaa toimintamallia, joka tukee hankehakua ja -hallinnointia sekä tutkimus- ja kehittämistoimintaa ja paikallisia toimijoita. Vuoden aikana seurattiin organisaatiouudistuksen etenemistä ja tarkennettiin eri tahojen rooleja yhteistyössä keskeisten toimijoiden kanssa valmistautuen ottamaan huomioon myös toimijakentässä tapahtuvat muutokset.

7. Tuki muille toimijoille

Vuonna 2025 tuettiin tapauskohtaisesti paikallisia toimijoita vesistökuunnostukseen liittyvissä kysymyksissä neuvonnalla ja kokemusten jakamisella. Yhdistys toi osaamistaan esiin koulutus- ja seminaaritilaisuuksissa, erilaisissa projekteissa sekä viestintäkanavissa ja hyödynsi verkostojaan yhteistyön edistämiseksi.

8. Varojen hankinta

Varainhankintaa jatkettiin toiminnan turvaamiseksi ja erityisesti suurehkon valuma-alueen edellyttämän omarahoitusosuuden kattamiseksi. Jäsenistöä aktivoitiin vapaaehtoisin jäsenmaksuihin esimerkiksi jäsenkirjeillä, ja kumppanuustoimintaa jatkettiin aiempien vuosien tapaan.

Vuoden 2025 pääyhteistyökumppaneita olivat: Savonlinnan- ja Kiteen kaupungit, OP Kerimäki, -Suur-Savo ja -Pohjois-Karjala, AARI Metsä Oy, Raija & Ossi Tuuliaisien Säätiö, Janne Raassina.

Muut yhteistyökumppanit: Pääkanta-Säätiö, Ruokkeen Lomakylä, Matkailukeskus Harjun Portti, K-Market Kesätori, Punkaharjun Puutaito, Metsä Raikuu, Design Lämpö Oy, Pivanka, S. Kosonen Oy, Puruveden kalatalousalue, Etelä-Puruveden osakaskunta, Jäälinna.

Lisäksi otettiin vastaan syntymäpäivälahjalahjoitus. Puruveden jään hoitoa ja jään noston valmistelua jatkettiin kysynnän ja olosuhteiden mukaan, ja kristallinkirkasta jäätä myytiin jäänveiston SM-kisoihin ja myös jäänveistotaiteilijoiden käyttöön.

9. Yhteisen tahtotilan edelleen rakentaminen

Vuoden aikana jatkettiin luotettavan tilannekuvan rakentamista ja ylläpitoa tuottamalla ja välittämällä tietoa Puruveden tilasta sekä käynnissä olevista ja suunnitelluista toimista. Viestinnässä korostettiin eri toimijatahojen työn ja yhteistyön merkitystä sekä pyrittiin aktivoimaan paikallisia toimijoita. Toiminnassa vältettiin syyllistämistä, mutta tuotiin esiin tilanteen korjaamisen kannalta olennaisia ongelmien juurisyytä. Puruveden ainutlaatuisuutta ja sen pitkän aikavälin merkitystä tuotiin esiin yhteistyön laajentamiseksi ja monipuolistamiseksi.

Yhteenveto

Vuonna 2025 toiminta eteni toimintasuunnitelman painopisteiden mukaisesti: seuranta ja tilannekuva pidettiin aktiivisena, viestintää ja sidosryhmäyhteistyötä tehtiin laajasti, valuma-aluehankkeita ja rakenteiden seuranta edistettiin sekä varauduttiin vesienhoidon organisoinnin muutoksiin. Vuoden aikana kertynyt kokemus ja yhteistyöverkostot muodostavat pohjan vuoden 2026 toiminnan tarkentamiselle, erityisesti organisaatiouudistuksen käynnistymisen ja hankkeiden toteutusvaiheiden edetessä.